

із використанням педагогічної спадщини Василя Сухомлинського. Шляхи, рекомендовані великим педагогом, дуже актуальні в наш час. Наведено завдання, які сприяють розвитку творчості на уроках «Я і Україна. Громадянська освіта».

С. І. МАРКІНА

ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА ОСНОВІ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

У статті з'ясовано місце та значення творів Василя Олександровича Сухомлинського у навчально-виховному процесі початкової школи. Показано, як «школа сердечності» сприяє формуванню моральних цінностей у молодшому шкільному віці.

О. П. МІХНО

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СЕМІНАР В. СУХОМЛИНСЬКОГО ТА ЙОГО РОЛЬ У ВИВЧЕННІ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ

Підґрунтям концептуальної ідеї дослідження є думка О. Сухомлинської про те, що «як вчений Василь Олександрович, на відміну від багатьох сучасників і попередників, був учителем-практиком, творцем експериментальної та авторської школи, де апробовувалися педагогічні ідеї...». Саме на основі поєднання наукової теорії і шкільної практики у В. Сухомлинського виник задум організувати в Павлівській середній школі психологічний семінар, метою і завданнями якого було підвищення професійної майстерності вчителів шляхом поглиблення психологічних знань про дитину з метою всебічного вивчення особистості учня.

Перше засідання семінару відбулося 14 вересня 1965 р. На підставі аналізу 47 протоколів психологічних семінарів

встановлено, що структурно семінар складався, як правило, з двох частин: теоретичної доповіді та розгляду психолого-педагогічної характеристики одного-двох учнів із наступним обговоренням і акумулюванням колективної думки у чіткі висновки і рекомендації. Протягом 1965–1970 рр. самим В. Сухомлинським проведено 40 семінарів, на яких прослухано й обговорено 31 доповідь Василя Олександровича та проаналізовано 23 характеристики. Інколи предметом обговорення було тільки теоретичне питання (таких семінарів 21), 7 засідань були присвячені виключно психолого-педагогічним характеристикам учнів, на 12 семінарах розглядалися обидва питання.

Висока ефективність діяльності семінару яскраво відбилася у змісті психолого-педагогічних характеристик учнів, що відзначаються глибоким проникненням у суть психічних процесів, вдумливим аналізом і з'ясуванням причин складних і часом суперечливих проявів особистості учня, настановами щодо шляхів покращення характеру вихованців. Провідна роль в організації семінару і забезпеченні його ефективної діяльності належала В. Сухомлинському і була зумовлена його цілеспрямованою діяльністю вченого-педагога, вчителя-практика і директора школи.

В. С. МУСІЄНКО

ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО ЩОДО ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті досліджено одну з найактуальніших проблем сьогодення – питання патріотичного виховання дошкільників. До проблем формування почуття патріотизму в дітей зверталися багато вчених, серед яких і В.О. Сухомлинський.

На основі аналізу педагогічної спадщини Василя Олександровича акцентовано, що витоками й методами патріо-